

Insetos encontrados em plantas cultivadas e comuns - Viçosa, Minas Gerais

C. S. SCHLOTTFELDT (*)

(Continuação)

- 111 — MANACÁ (*Brunfelsia hopeana*) — Solanaceae.
Galerucidae — *Diabrotica speciosa* (Germ., 1824)
- 112 — MANDIOCA (*Manihot dulcis*) — Euphorbiaceae.
Tingidae — *Leptopharsa manihotae* Drake, 1922
Sphingidae — *Erinnyis ello* (L., 1758).
Curculionidae — *Coelosternus rugicollis* Boh., 1837 **
— *Diastethus* sp.
Ipidae — *Hypothenemus brasiliensis* (Hopkins 1915).
- 113 — MANDIOCA BRAVA (*Manihot utilissima*?) — Euphorbiaceae.
Curculionidae — *Coelosternus rugicollis* Boh., 1837.
- 114 — MANGA (*Mangifera indica*) — Anacardiaceae.
Coccidae — *Ceroplastes floridensis* Comstock, 1881
— *Coccus mangiferae* (Green)
— *Pulvinaria ficus* Hempel, 1900
Diaspididae — *Chrysomphalus aonidum* (L., 1758)
— *Ischnaspis longirostris* (Sign., 1882).
— *Pseudaonidia trilobitiformis* (Guené, 1896).
Lamiidae — *Oncideres saga* (Dalm., 1823).
Trypetidae — *Anastrepha* sp
- 115 — MARACUJÁ (*Passiflora* sp) — Passifloraceae.
Tingidae — *Gargaphia lunulata* (Mayr, 1865)
- 116 — MARIA PRETA (*Vitex cymosa*) — Verbenaceae.
Cassididae (*Ischyrosomyx oblonga*) (Sturm, 1826-1828) **
- 117 — MARMELEIRO (*Cydonia oblonga*) — Rosaceae.
Lacciferidae — *Tachardiella cydoniae* (Hempel, 1900).

(*) Eng. Agr. Prof. do Depto. de Biologia.

- Ipidae — *Hypothenemus brasiliensis* (Hopkins, 1915).
- 118 — MELANCIA (*Citrullus vulgaris*) — Cucurbitaceae.
 Aphididae — *Aphis gossypii* Glover, 1876
 Trypetidae — *Anastrepha grandis* (Macquart, 1845)
- 119 — MELASTOMACEAE — v. Quaresmeira.
- 120 — MELIACEAE — v. Cedro.
- 121 — MILHO — (*Zea mays*) — Gramineae.
 Aphididae — *Aphis maydis* Fitch, 1855
 Noctuidae — *Laphygma frugiperda* (Smith & Abbot, 1797).
                   — *Laphygma frugiperda* var. *fusca*.
                   — *Heliothis obsoleta* (Fabr., 1793)
 Crambidae — *Diatraea saccharalis* (Fabr., 1794)
 Gelechiidae — *Sitotroga cerealella* (Oliv., 1789)
 Eumolpidae — *Colaspis prasina* Lefèvre, 1878
                   — *Colaspis varia* Lef.
 Galerucidae — *Diabrotica speciosa* (Germ. 1824)
 Hispidae — *Charistena ruficollis* (Fabr., 1801)
 Calendridae — *Sitophilus oryzae* (L. 1763).
                   — *Sitophilus granarius* (L. 1758) **
 Curculionidae — *Zurus aurivillianus* Heller, 1895
 Cucujidae — *Laemophloeus ferrugineus* Steph.
 Silvanidae — *Cathartus quadricollis* (Guer., 1829)
 Tenebrionidae — *Gnathocerus cornutus* (Fabr., 1798)
- 122 — MORACEAE — v. Amoreira, *Artocarpus sp.*, Ficus, Figueira.
- 123 — MUCUNA — (*Stylobium sp.*) — Leguminosae.
 Tingidae — *Gargaphia lunulata* (Mayr. 1865)
 Aphididae — *Aphis rumicis* L., 1767
 Bruchidae — *Pseudopachymerus brasiliensis* (Thunberg, 1861)
- 124 — MUSACEAE — v. Bananeira.
- 125 — MYRTACEAE — v. Cravo da Índia, Eucalipto, Goiabeira, Jaboticabeira, Pitangueira.
- 126 — NECTANDRA SP. — Lauraceae.
 Tingidae — *Acysta nectandrae* Drake & Hambleton, 1934.
- 127 — NOGUEIRA (*Aleuritis moluccana*) — Euphorbiaceae.
 Diaspididae — *Pseudaulacaspis pentagona* (Targ.-Tozz., 1885).

- 128 — NYCTAGINACEAE — v. *Pisonia* sp.
- 129 — OFICIAL DE SALA (*Asclepias curassavica*) Asclepiadaceae.
Danaiidae — *Danaus erippus* (Cramer, 1775).
- 130 — OLEACEAE — v. Oliveira.
- 130(a) — OLIVEIRA (*Olea europaea*) — Oleaceae.
Diaspididae — *Pinnaspis aspidistrae* (Signoret, 1869)
Saturniidae — *Automeris mimusops* (Boisd.)
- 131 — ORA-PRO-NOBIS (*Pereskia grandiflora*)—Cactaceae
Trypetidae — *Ceratitis capitata* (Wied., 1830)
- 132 — ORCHIDACEAE — v. Orquídea.
- 133 — ORQUÍDEA — v. Orchidaceae.
Miridae — *Tenthecoris bicolor* Scott, 1836.
- 134 — OXALIDACEAE — v. Caramboleira.
- 135 — PAINEIRA (*Chorisia speciosa*) — Bombacaceae.
Pyrrhocoridae — *Dysdercus* sp.
Pentatomidae — *Evoplilus lacinatus* Spin.
- 136 — PALMACEAE — v. Palmeira.
- 137 — PALMEIRA (*Arecastrum romanzfianum*) — Palma-
ceae.
Aphididae — *Cerataphis lataniae* (Boisduval, 1867)
Diaspididae — *Crysomphalus aonidum* (L. 1758)
— *Hemiberlesia lataniae* (Sign., 1869)
— *Pinnaspis aspidistrae* (Signoret, 1869)
Brassicidae — *Brassolis astyra astyra* Goddard, 1765
Nymphalidae — *Ageronia feronia* (L. 1764)
Arctiidae — *Ecpantheria ganglio* Oberthis
Cossidae — *Zeuzera pyracmon* Cr.
Hispidae — *Coraliomela brunnea* (Thunberg, 1821)
— *Mecistomela marginata* (Latr., 1817) **
Bruchidae — *Pachymerus nucleorum* (Fabr. 1792) **
Calendridae — *Rynchophorus palmarum* L., 1764
Cossonidae — *Rhina barbirostris* (Fabr., 1775)
Curculionidae — *Homalinotus coriaceus* (Gyll., 1836)
Ipidae — *Xyleborus affinis* Eichhoff, 1879
- 138 — PASSIFLORACEAE — v. Maracujá.
- 139 — PEPINO (*Cucumis sativus*) — Cucurbitaceae.
Aphididae — *Aphis gossypii* Glover, 1876
Pyraustidae — *Diaphania nitidalis* (Cram., 1782)

- 140 — PEREIRA (*Pyrus cummunis*) — Rosaceae.
 Coccidae — *Saissetia oleae* (Bernard, 1762)
 Trypetidae — *Ceratitis capitata* (Wied., 1830)
- 141 — PESSEGUEIRO (*Prunus persica*) — Rosaceae.
 Aphididae — *Anuraphis prunicola* (Kaltenbach, 1843)
 Diaspididae — *Pseudaulacaspis pentagona* (Targ-
 Tozz., 1885).
 Scarabaeidae — *Macrodactylus pumilio* Burn., 1855
 Cerambycidae — *Trachyderes bilineatus* (Oliv., 1795) *
 Lamiidae — *Acanthoderes consentanea* Thoms.
 — *Acanthoderes nigricans* Lameere 1885
 Trypetidae — *Anastrepha fraterculus* (Wied., 1830)
 — *Ceratitis capitata* (Wied. 1830.)
- 142 — PETUNIA SP. — Solanaceae
 Sphingidae — *Epistor lugubris* (L. 1771)
 — *Erinnyis crameri* Schaus
 — *Erinnyis ello* (L., 1758)
 — *Erinnyis lassauxi* Grote
 — *Hyloicus justiciae* Walker
- 143 — PIMENTÃO (*Capsicum anuum*) — Solanaceae.
 Aphididae — *Myzus persicae* (Sulz)
 Lamiidae — *Alcidion bicristatum* Bates, 1863
 Curculionidae — *Collabismodes tabaci* Marshall, 1925
- 144 — PINACEAE — v. Araucaria.
- 145 — PINHÃO BRAVO (*Jatropha curcas*) — Euphorbiaceae
 Scutelleridae — *Pachycoris torridus* (Scopoli, 1772) *
- 146 — PISONIA SP. — NYCTAGINACEAE
 Tingidae — *Acanthocheila armigera* (Stal, 1858)
- 147 — PITANGA (*Eugenia pitanga*) — Myrtaceae
 Trypetidae — *Anastrepha fraterculus* (Wied., 1830)
 — *Ceratitis capitata* (Wied. 1830)
- 148 — POLEMONIACEAE — v. Flox.
- 149 — POLYGONACEAE — v. *Triplaris*
- 150 — POLYPODIACEAE v. Samambaia.
- 151 — PSYCHOTRIA SP. — Rubiaceae.
 Tingidae — *Leptopharsa ignota* Drake & Hambleton,
 1934.
- 152 — QUARESMEIRA (*Tibouchina* sp.) — Melastomaceae
 Tingidae — *Leptopharsa cognapa* Drake & Hambleton,
 1934.

- 153 — QUIABEIRO (*Hibiscus esculentus*) — Malvaceae.
 Lygaeidae — *Orycaenus hyalinipennis* (Costa, 1838)
 Pyrrhocoridae — *Dysdercus* sp.
 Tingidae — *Gargaphia lunulata* (Mayr, 1865)
 Scarabaeidae — *Macraspis morio* Burm., 1844
- 154 — REPOLHO (*Brassica oleracea capitata*)—Cruciferae
 Aphididae — *Brevicoryne brassicae* (L. 1767)
                   — *Myzus persicae* (Sulz)
 Pieridae — *Ascia monuste monuste* (L., 1767)
 Noctuidae — *Agrotis* sp.
 Pyraustidae — *Hellula phidelealis* Walker, 1859.
 Plutellidae — *Plutella maculipennis* Curtis, 1832
- 155 -- ROLLINIA SYLVATICA — Anonaceae
 Tingidae -- *Tigava rolliniae* — Drake & Hambleton
                   1934.
 Hispidae — *Codionhispa anonicola* Maulik, 1830.
 Curculionidae — *Hilipus lactarius* Germ., 1824
- 156 — ROSACEAE — v. Ameixeira comum, Ameixeira do
 Japão, Macieira, Marmeleiro, Pereira, Pessegueiro, Ro-
 seira.
- 157 — ROSEIRA (*Rosa* spp.) — Rosaceae
 Aphididae — *Macrosiphum rosae* (L., 1758)
                   — *Macrosiphum* sp.
 Margarodidae — *Icerya purchasi* Maskell, 1879
 Scarabaeidae — *Ceraspis variabilis* Burm., 1855
                   — *Macroductylus dorsatus* Germ.
                   — *Macroductylus pumilio* Burm., 1855
 Cerambycidae — *Trachyderes succintus* (L. 1758)
 Apidae — *Meliopona ruficrus* (Latraille, 1804)
- 158 — RUBIACEAE — v. Cafeeiro, Jasmim do cabo, *Psy-
 chotria* sp,
- 159 — RUTACEAE — v. *Citrus* spp., Mama de porco
- 160 — SAMAMBAIA (*Nephrolepis* sp.) — Polypodiaceae
 Coccidae — *Saissetia hemisphaerica* (Targ-Tozz., 1867)
- 161 — SAPUCAINHA (*Carpotroche brasiliensis*) — Flacour-
 tiaceae.
 Diaspididae — *Pseudoparlatoria* sp.
 Scarabaeidae — *Macroductylus pumilio* Burm., 1855
- 162 — SERRALHA (*Sonchus oleraceus*) — Cruciferae
 Aphididae — *Macrosiphum* sp.

- 163 — SIDA SP. — Malvaceae.
Tingidae — *Corythaica monacha* (Stal, 1858)
- 164 — SOJA (*Soja max*) — Leguminosae
Pentatomidae — *Nezara bipunctula* Stal
Noctuidae — *Anticarsia gemmatalis* Hubn., 1816
Pyraustidae — *Lamprosema indicata* (Fabr., 1793)
Hispididae — *Anoplitis canavaliae* Maulik 1929
— *Charistena ruficollis* (Fabr. 1801)
— *Xenochalepus ancora* (Chap., 1877)
- 165 — SOLANACEAE — v. tambem Batata inglesa, Beringela, Fumo, Giló, Joá, Jurubeba, Manacá, Petunia, Pimentão, Tomateiro.
Pentatomidae — *Edessa ruformaginata* (De Geer, 1773)
Aphididae — *Aphys rumicis* L., 1767
Chrysomelidae — *Doryphora cineta* (Germ.)
- 166 — SORGO (*Andropogon sorghum*) Gramineae
Aphididae — *Aphis maydis* Fitch, 1855
- 167 — THEACEAE — v. Chá da Índia
- 168 — TILIACEAE — v. Açoita cavalo, Carrapicho
- 169 — TOMATEIRO (*Lycopersicum esculentum*) — Solanaceae.
Coreidae — *Corecoris fuscus* (Thunberg, 1783)
— *Phitia picta* (Drury, 1770)
Pentatomidae — *Arvelius albopunctatus* (De Geer 1775)
Tingidae — *Corythaica planaris* (Uhler, 1793)
Noctuidae — *Heliothis obsoleta* (Fabr., 1793)
Pyraustidae — *Leucinodes elegantalis* Guen., 1854
Meloidae — *Epicauta excavata* (Klug, 1825)
Galerucidae — *Diabrotica speciosa* (Germ., 1824).
- 170 — TRIPLARIS CUMMINGIANA — Polygonaceae.
Aethalionidae — *Aethalion reticulatum* (L., 1767)
Aleyrodidae — *Aleurodicus* sp.
Coccidae — *Pulvinaria* sp.
— *Saissetia oleae* (Bernard, 1762)
Diaspididae — *Furcaspis cyanophylli* (Sign., 1869)
- 171 — TUIA (*Thuja occidentalis*) — Cupressaceae.
Aphididae — *Lachnus tujafilina* (Del Gercio, 1909)
Diaspididae — *Diaspis visci* (Schrank)
- 172 — «TUNG-OIL» (*Aleuritis fordii*) — Euphorbiaceae

Syssphingidae — *Citeronia laeoon* Cramer. 1777.

172(a) — VERBENACEAE — v. Maria Preta

173 — VIDEIRA (*Vitis sp.*) — Vitaceae
 Diaspididae — *Hemiberlesia camelliae* (Sign. 1869)
 Scarabaeidae — *Bolax flavolineatus* (Mannh., 1820) *

174 — VIGNA SP. — Leguminosae
 Bruchidae — *Bruchus quadrimaculatus* (Fabr., 1792)

175 — VITACEAE — v. Videira.

ÍNDICE GERAL

Os números são correspondentes aos dos hospedeiros e não as páginas. Os nomes científicos das plantas vêm assinalados por um asterisco.

Abacateiro — 1	<i>alberrans</i> (<i>Phelomerus</i>) — 48
Abacaxi — 2	<i>albiceris</i> (<i>Hadropus</i>) — 91
Aboboreira — 3	<i>albopunctatus</i> (<i>Arvelius</i>) — 31, 169
Acalifa — 4	<i>Alcidion bicristatum</i> — 143
* <i>Acalypha</i> — 4	* <i>Aleuritis fordii</i> — 172
<i>Acanthocheila armigera</i> — 146	<i>moluccana</i> — 127
<i>Acanthoderes consentanea</i> — 141	<i>Aleuroaicus sp.</i> — 25, 106, 170
<i>nigricans</i> — 141	<i>Aleurothrixus floccosus</i> — 55
<i>Acanthoscelides obtectus</i> 73	<i>Aleurotrachelus sp.</i> — 55
<i>Acantifer</i> (<i>Macropophora</i>) — 55	<i>Aleyrodes sp.</i> — 43
Acelra — 5	<i>Aleyrodidae</i> — 15, 25, 43, 55, 87, 106, 170
* <i>acephala</i> (<i>Brassica oleracea</i>) — 59	Algodoeiro — 7
<i>aciculata</i> (<i>Ctenochira</i>) — 26	* <i>Allium cepa</i> — 50
Açoita cavalo — 6	Altidae — 24, 26, 28, 55, 72, 74, 80
<i>Acrosternum bipunctula</i> — 7, 20, 100, 164	Amarilis — 9
<i>Acrocinus longimanus</i> — 21	Amaryllidaceae — 8
<i>Acuta</i> (<i>Cyllene</i>) — 48	Ameixeira comum — 10
<i>Acysta nectandrae</i> — 126	Ameixeria do Japão — 11
<i>Adelcephala wardi</i> — 61, 72a	* <i>americana</i> (<i>Persea</i>) — 1
<i>Aethalionidae</i> — 12, 23, 55, 93, 97, 106, 170	* <i>americanum</i> (<i>Stenotaphrum</i>) — 84
<i>Aethalion reticulatum</i> — 12, 23, 55, 93, 97, 106, 170.	Amoreira — 12
<i>affinis</i> (<i>Xyleborus</i>) — 137	<i>amphirene</i> (<i>Automeris</i>) — 48, 61, 72a
<i>Ageronia feronia</i> — 137	Anacardiaceae — 13
<i>Agrotis sp.</i> — 59, 154.	* <i>Ananas comosus</i> — 2
<i>Alabama argillacea</i> — 7	<i>Anastrepha sp.</i> — 114
* <i>alba</i> (<i>Morus</i>) 12	<i>fraterculus</i> — 10, 11, 17, 55, 83, 89, 90, 105, 141, 147.

- Anastrepha grandis* — 55, 118
anchysiades capys (Papilio) — 55
ancora (*Xenocalepus*) — 74, 164
Ancylostomia stercorea — 61, 86
* *Andropogon sorghum* — 166
Angico — 14
* *angustifolia* (*Araucaria*) — 18
* *Anona squamosa* — 79
Anonaceae — 15
anonicola (*Codioidispa*) — 155
Anoplitis canavaliae — 164
Anticarsia gemmatalis — 73, 74, 164
Anuraphis prunicola — 141
* *anuum* (*Capsicum*) — 143
* *anuus* (*Helianthus*) — 82
aonidium (*Chrysomphalus*) — 55, 114, 137
Aphididae — 7, 28, 40, 55, 59, 62, 67, 73, 118, 121, 123, 137, 139, 141, 142, 154, 157, 162, 165, 166, 171.
Aphis sp. — 55
gossypii — 7, 118, 139
maydis — 121, 166
nerii — 69
rumicis — 123, 195
sacchari — 40
Apidae — 55, 157
Apocynaceae — 16
apricaria (*Chaetocnema*) — 26
* *arabica* (*Coffea*) — 39
Araçá — 17
* *araçá* (*Psidium*) — 17
Araeoscerus fasciculatus — 39
Araucaria — 18
* *Araucaria angustifolia* — 18
araucariae (*Eriococcus*) — 18
Archipsocus sp. — 55
Arctiidae — 7, 55, 137
* *Arecastrum romanzfianum* — 137
argillacea (*Alabama*) — 7
armigera (*Acanthocheila*) — 146
Aroeira — 19
Arroz — 20
* *Artocarpus* sp. — 21
Arvelius albopunctatus — 31, 169
Ascia mouste monuste — 59, 154
Asclepiadaceae — 22
* *Asclepias curassavica* — 129
* *Asparagus officinalis* — 69
aspidistrae (*Pinnaspis*) — 25, 55, 130a, 137
Assa-peixe — 23
Asteroleniidae — 24
Asterolecanium bambusae — 24
miliaris — 24
astyra astyra (*Brassolis*) — 137
Astylus variegatus — 7
* *aulicum* (*Hippeastrum*) — 9
aurantianum (*Gymnandrosoma*) — 55, 83
anrantii (*Toxoptera*) — 55
aurivillianus (*Zurus*) — 121
Automeris amphirene — 48, 61, 72a
illustris — 55
mimusops — 130a
* *Averrhoa carambola* — 46
* *Axonopus scoparium* — 44
Azochis gripusalis — 76
Bakerius calmoni — 87
Bambú — 24
* *Bambusa* spp. — 24
bambusae (*Asterolecanium*) — 24
Bananeira — 25
barbatus (*Geniates*) — 52, 70
barbistrotris (*Rhina*) — 137
Baris sp. — 91
interpunctata — 23
Batata doce — 26
Batata doce selvagem — 27
Batata inglesa, batatinha — 28
batatae (*Euseceps*) — 26
* *batatas* (*Ipomoea*) — 26
beckii (*Mytilococcus*) — 55
* *Begonia* sp. — 29
Begoniaceae — 30
Beringela — 31
* *Bertholetia excelsa* — 49
Bertholdia specularis — 55
* *Beta cicla* — 5
vulgaris — 31a
Beterraba — 31
biclavis (*Hawardia*) — 92
bicolor (*Tenthecoris*) — 133
bicristatum (*Alcidion*) — 143
bigatus (*Endocephalus*) — 23

- Bignoniaceae — 32
bilineatus (*Trachyderes*) — 141
bipunctula (*Nezara*) — 7, 20, 100, 164
bipunctalis (*Psara*) — 5, 31a
Biribá — 33
bivittula (*Diabrotica*) — 3, 31
boisduvalii (*Diaspis*) — 1, 41, 98
Bolax flavolineatus 1, 25, 65, 76, 90, 173
 Bombacaceae — 34
 * *Bombax* sp. — 34
 Bombidae — 61
Bombus kohlii — 61
bondari (*Bruchus*) — 48
     (*Chalepus*) — 85
 Bostrychidae — 32
brasiliensis (*Caligo*) — 25
 * *brasiliensis* (*Carpotroche*) — 161
brasiliensis (*Hypothenemus*) — 112, 117
     (*Icerya*) — 55
     (*Papilio thoas*) — 55
     (*Pseudopachymerus*) — 123
 * *Brassica oleracea acephala* — 59
     capitata — 154
brassicae (*Brevicoryne*) — 59, 154
 Brassolidae — 2, 25, 137
Brassolis astyra astyra — 137
Brevicoryne brassicae — 59, 154
 Bromeliaceae — 36
bromeliae (*Diaspis*) — 2
 Bruchidae — 48, 78, 123, 137, 174
Bruchus bondari — 48
     quadrifasciatus — 174
 * *Brunfelsia hopeana* — 111
brunnea (*Coralimela*) — 137
 * *Buddleia variabilis* — 37
 Buprestidae — 34
 Cactaceae — 38
 Cafeeiro — 39
 * *Cajanus indicus* — 86
 Calendridae — 20, 25, 40, 121, 137
Caligo brasiliensis — 25
calmoni (*Bakerius*) — 87
 * *Camellia sinensis* — 25
camelliae (*Hemiberlesia*) — 25, 173
Campyloptingis jansonii — 100
     machaerii — 104
 Cana de açúcar — 40
canavaliae (*Anoplitis*) — 164
 * *Canavalia ensiformis* — 74
 Canela — 41
 Cantharidae — 6, 20, 37
 Capim elefante — 42
 Capim gourdura — 43
 Capim imperial — 44
 * *capitata* (*Brassica oleracea*) — 154
capitata (*Ceratitidis*) — 10, 39, 55, 131, 140, 141, 147
 * *Capsicum anuum* — 143
capys (*Papilio anchysiades*) — 55
 Caquizeiro — 45
 * *carambola* (*Averrhoa*) — 46
 Caramboleira — 46
 * *carica* (*Ficus*) — 76
Carpophilus sp. — 55
 * *Carpotroche brasiliensis* — 161
 Carrapicho — 47
 * *caryophyllata* — (*Eugenia*) — 60
 * *Cassia* spp. — 48, 72a
 Cassididae 26, 27, 95, 96, 116
 Castanha do Pará — 49
catagraphus (*Hilipus*) 33
catenifer (*Stenoma*) — 1
Cathartus quadricollis — 121
Cebola — 50
 * *Cedrela fissilis* — 51
 Cedro — 51
 * *cepa* (*Allium*) — 50
Ceraleurodicus varus 25
 Cerambycidae — 1, 45, 48, 51, 55, 105, 147, 157
Ceraspis variabilis — 157
Cerataphis lataniae — 137
Ceratitidis capitata 10, 39, 55, 131, 140, 141, 147
cerealella (*Sitotroga*) — 121
Ceroplastes floridensis — 52, 55, 75, 106, 114
     grandis — 83
     iheringi — 23
     janeirensis — 90
Cerotoma unicoloris — 55, 73
 Chá da Índia — 52
Chaetocnema apricaria — 26

- Chalcolepidius zonatus* — 84
Chalcophana viridipennis 82
Chalepus bondari — 85
 * *champaca* (*Michaelia*) — 106
Charistena ruficollis — 121, 164
Chauliognathus fallax — 6, 20, 37
Chelymorpha marginata — 26
     rufipennis — 27
 Chenopodiaceae — 53
Chirida cruciata — 26
 Choragidae — 39
 * *Choriia* sp. — 34
     spiciosa — 135
 Chrysomelidae — 23, 24, 74, 96, 165
Chrysomphalus aonidum — 55, 114, 137
 Chuchuzeiro — 54
 Cicadellidae — 55
 Cicadidae — 48
 * *cicla* (*Beta*) — 5
cinca (*Doryphora*) — 74, 96, 165
circumcinctus (*Eustales*) — 55
Cirphis latiuscula — 40
     unipuncta — 85
Citheronia laocoon — 172
Citheroniidae — 61, 72a, 172
 * *Citrullus vulgaris* — 118
 * *Citrus* spp. — 55
claraziana (*Gryllotalpa*) — 85
 Coccidae — 1, 6, 7, 23, 33, 39, 52, 55,
     60, 68, 75, 83, 87, 88, 90, 106, 114,
     140, 160, 170
 Coccinellidae — 3, 53,
Coccoderus novempunctatus — 48
Coccus hesperidum — 1, 55
     mangiferae — 114
     viridis — 39, 55
 Cochlidionidae — 10, 55, 75, 110
cockerelli (*Dialeurodicus*) 17
Codionhispa anonicola — 155
Coelosternus rugicollis — 112, 113
 * *Coffea arabica* — 39
coffeella (*Leucoptera*) — 39
cognata (*Leptopharsa*) — 51, 52
Colaspis flavipes — 31
     interstitialis — 78
     prasina — 7, 26, 55, 73, 88, 121
Colaspis varia — 121
Collabismodes tabaci — 81, 143
Collaria scenica — 84
 * *colubrina* (*Piptadenia*) — 14
 * *communis* (*Pirus*) — 140
     (*Ricinus*) — 110
 * *comosus* (*Ananas*) — 2
 Compositae — 56
Compsus niveus — 55
consentanea (*Acanthoderes*) — 141
 Convolvulaceae — 57
Coraliomela brunnea — 137
 * *Cordia* sp. — 58
Corecoris fuscus — 26, 28, 43, 84, 169
 Coreidae — 26, 28, 31, 40, 43, 73, 84,
     100, 169
coriaceus (*Homalinotus*) — 137
cornutus (*Gnathocerus*) — 121
Corythaica monacha — 163
     planaris — 28, 31, 81, 95,
     97, 169
Corythuca fuscomaculata — 47
Cosmopolites sordidus — 25
 Cossidae — 55, 137
 Cossonidae — 137
costipennis (*Heterispa*) — 84
 * *courbaril* (*Hymenea*) — 93
 Couve — 59
 Crambidae — 40, 121
crameri (*Erinnyis*) — 142
Cratosomus reidi — 55
 Cravo da Índia — 60
 * *Crotalaria* sp. — 61
cruciata (*Chirida*) — 26
 Cruciferae — 62
 Cucujidae — 121
cucumeris (*Epitrix*) — 28
 * *Cucumis sativus* — 139
 * *Cucurbita pepo* — 3
 Cucurbitaceae — 63
 * *cunningiana* (*Triplaris*) — 170
 Cupressaceae — 64
 * *curassavica* (*Asclepias*) — 129
 * *curcas* (*Jatropha*) — 145

- Curculionidae — 7, 23, 26, 31, 33, 37, 49, 55, 56, 81, 91, 93, 112, 113, 121, 137, 155
- Ctenochira aciculata* — 26
- cyanophylli* (*Furcaspis*) — 170
- cyanea* (*Neomphalia*) — 26
- Cyclocephala variabilis* — 52
- * *Cydonia oblonga* — 117
- cydoniae* (*Tachardiella*) — 117
- Cyllene acuta* — 48
- * *cymosa* (*Vitex*) — 116
- cynira* (*Lonomia*) — 19
- Cyrthacanthacridae* — 7, 55
- Cyrtopeltis notatus* — 30
- Dactylopiidae — 18, 28
- * *Dahlia variabilis* — 65
- Dália — 65
- Danaidae — 131
- Danaus erippus* — 129
- Daritis sacrifica* — 23
- darius* (*Dynastor*) — 2
- Dasytidae — 7
- dejeani* (*Oncideres*) — 33
- Diabrotica bivittula* — 3, 31
sp. — 3
speciosa — 7, 55, 73, 111, 121, 162
- Dialeurodes navarroi* — 87
cockerelli 17
- Diaphania hyalinata* — 3
nitidalis — 3, 139
- Diaspididae — 1, 2, 15, 25, 39, 41, 55, 56, 68, 79, 83, 92, 97, 98, 105, 106, 109, 114, 127, 130a, 137, 141, 161, 170, 171, 173
- Diaspis boisduvalii* — 1, 41, 98
bromeliae — 2
visci — 171
- Diasthetus* sp. — 112
- Diatraea saccharalis* — 40, 121
- dichroa* (*Echoma*) — 26
- Dinoderus minutus* — 32
- * *Diospyros kaki* — 45
- Diphaulaca volkameriae* — 72
- Diploschema rotundicolle* — 55
- Dirphia* sp. — 19
- * *divaricata* (*Luehea*) — 6
- dives* (*Iphimeis*) — 90
- dorsatus* (*Macroductylus*) — 39, 157
- Doryphora cincta* — 74, 96, 165
- drawseni* (*Fidicina*) — 48
- * *duicis* (*Manihot*) — 112
- Dynastor darius* — 2
- Dysdercus fernaldi* — 7
ruficollis — 7, 40, 55, 73
sp. — 34, 135, 153
- Ebenaceae — 66
- Echoma dichroa* — 26
- Ecpantheria ganglio* — 137
- Edessa rufomarginata* — 165
- * *edule* (*Sechium*) — 54
- * *Eugenia caryophyllata* — 60
- Elateiidae — 84
- elationa* (*Metriona*) — 95, 96
- elegans* (*Tecnessa*) — 19
- elegantalis* (*Leucinodes*) — 31, 169
- elipticus* (*Nysius*) — 82
- ello* (*Erinnyis*) — 112, 142
- Empoasca fabae* — 28
- Endocephalus bigatus* — 23
- * *ensiformis* (*Canavalia*) — 74
- ensirostris* (*Metamasius*) — 40
- Entimus imperialis* — 49
- Ephestia* sp. — 39
- Epicauta excavata* — 28, 169
- Epiladna* sp. — 3
spreti — 54
- Epistor ocypete* — 37
lugubris — 142
- Epitrix cucumeris* — 28
parvula — 80
- Erinnyis crameri* — 142
ello — 112, 142
lassauxi — 142
- Eriococcus araucariae* — 18
- erippus* (*Danaus*) — 129
- Ervilha — 67
- * *Erybothria japonica* — 10
- erythropus* (*Gelastogonia*) — 23
- * *esculentum* (*Lycopersicum*) — 169
- * *esculentum* (*Hibiscus*) — 153
- Espargo — 68
- Espiradeira — 69

- Eucalipto — 70
Eucalymnatus tessellatus — 87
 * *Eucalyptus* sp. — 70
Euchroma gigantea — 34
 * *Eugenia pitanga* — 141
     caryophyllata — 60
Euglyphis rivulosa — 1
 Eumolpidae — 7, 23, 26, 31, 55, 73, 76,
     82, 83, 90, 121
 Euphorbiaceae — 71
 * *europaea* (*Olea*) — 130 a
Euryophthalmus humilis — 7
Eusepes batatae — 26
Eustales circumcinctus — 55
Evoplilus lacinatus — 135
Excavata (*Epicauta*) — 28, 169
 * *excelsa* (*Bertholetia*) — 49
fabae (*Emposca*) — 28
 * *fabae* (*Vicia*) — 72
fallax (*Chauliognathus*) — 6, 20, 37
fasciculatus (*Araeoscopus*) — 39
Fava mulatinha — 72
 Fedegoso — 72a
 Feijão — 73
 Feijão de porco — 74
fernaldi (*Dysdercus*) — 7
feronia (*Ageronia*) — 137
ferrugineus (*Laemophloeus*) — 121
 Ficus — 75
 * *Ficus carica* — 76
ficus (*Pulvinaria*) — 55, 60, 75, 114
 * *Ficus retusa* — 75
Fidicina drewseni — 48
Figueira — 76
 * *fissilis* (*Cedrela*) — 51
 Flacourtiaceae — 77
 Flatidae — 14
flavipes (*Colaspis*) — 31
flavofasciata (*Schistocerca*) — 7, 55
flavolineatus (*Bolax*) — 1, 25, 165, 76,
     90, 173
flavopicta (*Tomaspis*) — 20, 42
flavosignata (*Syssphinx*) — 48
flocosus (*Aleurothrixus*) — 55
 * *florida* (*Gardenia*) — 92
floridensis (*Ceroplastes*) — 52, 55, 75,
     106, 114
 Flox — 78
 * *fordii* (*Aleuritidis*) — 172
fraterculus (*Anastrepha*) — 10, 11, 17,
     55, 83, 89, 90, 105, 141, 147
frugiperda (*Laphygma*) — 5, 121
     fusca (*Laphygma*) — 121
 Fruta de conde — 79
 Fumo — 80
Furcaspis cyanophylli — 170
fusca (*Laphygma frugiperda*) — 121
fuscocomaculata (*Corythuca*) — 47
fuscus (*Corecoris*) — 26, 23, 43, 84, 169
 Galerucidae — 3, 7, 31, 55, 73, 111,
     121, 169
ganglio (*Epantheria*) — 137
 * *Gardenia florida* — 92
Gargaphia lunulata — 7, 73, 110, 115,
     123, 153
Gasterocercodes gossypii — 7
Gelastogonia erythropus — 23
 Gelechiidae — 7, 80, 121
gemmatalis (*Anticarsia*) — 73, 74, 164
Geniatus barbatus — 52, 70
genistae (*Icerya*) — 4
gibbera (*Hypsioma*) — 55
gigantea (*Euchroma*) — 34
 Giló — 81
 * *gilo* (*Solanum*) — 81
 Girassol — 82
Gnathocerus cornutus — 121
Gnorismoschema operculella — 80
 Goiabeira — 83
gossypiiella (*Platyedra*) — 7
gossypii (*Aphis*) — 7, 118, 139
     (*Gasterocercodes*) — 7
 * *Gossypium hirsutum* — 7
 Grama ingleza — 84
graminea (*Gratiana*) — 96
 Gramineae — 85
granarius (*Sitophilus*) — 121
grandella (*Hypsiopyla*) — 51
 * *grandiflora* (*Pereskia*) — 131
grandis (*Anastrepha*) — 55, 118
     (*Ceroplastes*) — 83

- granosa* (*Nodonota*) — 82
Gratiana graminea — 96
grazi (*Papilio scamander*) — 106
gripusalis (*Azochis*) — 76
Gryllotalpa claraziana — 85
Gryllotalpidae — 85
 * *guajava* (*Psidium*) — 83
Guando — 86
Gynnandrosoma aurantianum — 55, 83
Hadropus albiceris — 91
hampei (*Hypothenemus*) — 39
Hawardia bidavis — 92
 * *Helianthus anuus* — 82
Heliolithis obsoleta — 121, 169
Hellula phidilealis — 59, 62, 154
Hemiberlesia camelliae — 25, 173
     lataniae — 83, 105, 137
hemipterus (*Metamasius*) — 40
hemisphaerica (*Saissetia*) — 33, 55, 68, 160
Herva de passarinho — 87
hesperidium (*Coccus*) — 1, 55
Heterispa costipennis — 84
 * *Hibiscus esculentus* — 153
     sp. — 88
Hilipus catagraphus — 33
     lactarius — 33, 155
 * *Hippeastrum aulicum* — 9
 * *hirsutum* (*Gossypium*) — 7
Hispidae — 23, 56, 74, 84, 85, 121, 137, 155, 164
Homalinotus coriaceus — 137
Homolodisca triquetra — 55
 * *hopeana* (*Brunfelsia*) — 111
humeralis (*Tomaspis*) — 42, 44
humilis (*Euryophthalmus*) — 6
hyalinata (*Diaphania*) — 3
hyalinipennis (*Oxycarenus*) — 7, 153
Hylesia lilex — 110
     paulex — 10
Hyloicus justiciae — 142
 * *Hymenea courbaril* — 93
Hypothenemus brasiliensis — 112, 117
     hampei — 39
Hypsioma gibbera — 55
Hypsiopyla grandella — 51
Icerya brasiliensis — 55
     genistae — 4
     purchasi — 55, 157
     sp. — 4
Idioptera *sp.* — 73
ignota (*Leptopharsa*) — 151
iheringi (*Ceroplastes*) — 23
illustris (*Automeris*) — 55
imperialis (*Entimus*) — 47
impressus (*Lixus*) — 56
indentata (*Tomaspis*) — 40, 44
 * *indica* (*Mangifera*) — 114
indicata (*Lamprosema*) — 73, 164
     (*Mahanarva*) — 40
     xanthodysana (*Lamprosema*) — 73
 * *indicus* (*Cajanus*) — 86
inflata (*Sphaerocysta*) — 32
 * *Inga* *sp.* — 89
Ingazeiro — 89
insignis (*Orthezia*) — 29
interpundata (*Baris*) — 23
interstitialis (*Colaspis*) — 78
Iphimeis dives — 90
Ipidae — 39, 112, 117, 137
 * *Ipomoea batatas* — 26
     sp. — 27
Ischnaspis longirostris — 39, 114
Ischyrosctyx oblonga — 116
 * *jaboticaba* (*Myrciaria*) — 90
Jaboticabeira — 90
Jacarandá — 91
janeirensis (*Ceroplastes*) — 90
jansonii (*Campyloungis*) — 100
 * *japonica* (*Erybothria*) — 10
Jasmim do cabo — 92
Jassidae — 28
Jatobá — 93
 * *Jatropha curcas* — 145
Joá — 94
Joa bravo — 95
Joá manso — 96
judaica (*Metrona*) — 26
Jurubeba — 97
justiciae (*Hiloicus*) — 142
 * *kaki* (*Diospyros*) — 45
kirbyi (*Typephorus*) — 26
kohlii (*Bombus*) — 61

- Lacciferidae — 117
Lachnus tajafitinae — 171
lacinatus (Evolitus) — 135
lactarius (Hilipus) — 33, 155
Laemophloeus ferrugineus — 121
 Lamiidae — 21, 33, 55, 93, 114, 141, 142
Lamprosema indicata — 73, 164
     xanthodisana — 73
Laocoon (Citheronia) — 172
Laphygma frugiperda — 5, 121
     fusca — 121
 Lasiocampidae — 1
lassauxi (Erinnyis) — 142
lataniae (Cerataphis) — 137
     (*Hemiberlesia*) — 83, 105, 137
latiuscula (Cirrphis) — 40
 * *Lathyrus odoratus* — 67
 Lauraceae — 98
 Lecythidaceae — 39
 Leguminosae — 100
Leptopharsa cognata — 152
     ignota — 151
     manihotae — 112
     mira — 100
Leucinodes elegantalis — 31, 169
Leucoptera coffeella — 39
lilex (Hylesia) — 110
 Liliaceae — 101
liturata ruforivalata (Tomaspis) — 40
Lixus impressus — 56
 Loganiaceae — 102
longimanus (Acrocinus) — 21
longirostris (Ischnaspis) — 39, 114
Lonomia cynira — 19
 Lonomiidae — 19
Lophopoeum timbouvae — 93
 Loranthaceae — 103
 * *Luehea divaricata* — 6
lugubris (Epistor) — 142
lunulata (Gargaphia) — 7, 73, 110, 115, 123, 153
 * *Lycopersicon esculentum* — 169
 Lygaeidae — 7, 82, 153
 Lyonetiidae — 39
machaerii (Campylotlingis) — 104
 * *Machaerium sp.* — 91, 104
 Macieira — 105
Macraspis morio — 153
Macroductylus dorsatus — 39, 157
     pumilio 55, 141, 157, 161
     saturalis — 39
Macrophora accentifer — 55
Macrosiphum sp. — 157, 162
     rosae — 157
maculipennis (Plutella) — 59, 154
 Magnolia — 106
 Magnoliaceae — 107
Mahanarva indicata — 40
 Malvaceae — 108
 * *malus (Pyrus)* — 105
 Mama de porco — 109
 Mamona — 110
 Manacá — 111
 Mandioca — 112
 Mandioca brava — 113
 * *Manihot dulcis* — 112
     utilissima? — 113
manihotiae (Leptopharsa) — 112
 Manga — 114
Mangifera indica — 114
mangiferae (Coccus) — 114
 Maracujá — 115
margaritosa (Peritroma) — 59
 Margarodidae — 4, 55, 157
marginata (Chelymorpha) — 26
     (*Mecistomela*) — 137
 Maria preta — 116
 Marmeleiro — 117
Maruca testulalis — 73
 * *max (Soja)* — 164
maydis (Aphis) — 121, 166
 * *mays (Zea)* — 121
Mecistomela marginata — 137
 Melancia — 118
 Melastomaceae — 119
 Meliaceae — 120
 * *Melinis minutiflora* — 43
Melipona ruficrus — 55, 157
 Meloidae — 28, 169
 * *melongena (Solanum)* — 31
 Membracidae — 23, 55
 * *minutiflora (Melinis)* — 43

- Metamasius ensirostris* — 40
     hemipterus — 40
Metcalfiella pertusa — 55
Metriona elation — 95, 96
     judaica — 26
     sexpunctata — 26
* *Michaelia champaca* — 106
miliaris (*Asterolecanium*) — 24
Milho — 121
minusops (*Automeris*) — 130a
minensis (*Saissetia*) — 6, 7
minutus (*Dinoderus*) — 32
mira (*Leptopharsa*) — 100
Miridae — 39, 80, 84, 133
* *moluccana* (*Aleuritis*) — 127
monacha (*Corythaica*) — 163
Monanthia parmuta — 58
monuste monuste (*Ascia*) — 59, 154
Moraceae — 122
morio (*Macraspis*) — 153
Mormidea poecila — 20
     sp. 20
* *Morus alba* — 12
nucronata (*Probaenia*) — 23
Mucuna — 123
muriscens (*Phyrdenus*) — 31
* *Musa* spp. — 25
Musaceae — 124
mutabilis (*Symmela*) — 52
* *Myrciaria jaboticaba* — 90
Myrtaceae — 125
Mytilococcus beckii — 55
Myzus persicae — 28, 62, 67, 143, 154
Naupaetus sp. — 55
navarroi (*Dialeurodicus*) — 87
* *Nectandra* sp. — 126
nectandrae (*Acysta*) — 126
Neophalia cyanea — 26
     sexpustulata — 26
     thalassina — 26
Neofurius sp. — 39
* *Nefrolepis* sp. — 160
nerii (*Aphis*) — 69
* *Nerium oleander* — 69
nesea (*Sibine*) — 10, 55, 75, 110
Nezara bipunctata — 7, 20, 100, 164
* *Nicotiana tabacum* — 80
nigra (*Saissetia*) — 33, 38
nigricans (*Acanthoderes*) — 141
nigromarginatus (*Spermophagus*) — 48
nigropunctata (*Zicca*) — 40, 73, 100
nitidalis (*Diaphania*) — 3, 139
Nitidulidae — 55
niveus (*Compsus*) — 55
nobilis (*Typophorus*) — 26
Noctuidae — 5, 7, 9, 40, 59, 67, 73, 74,
     85, 121, 154, 164, 169
Nodonola granosa — 82
Nogueira — 127
notatus (*Cyrtopeltis*) — 80
Notodontidae — 19
novempunctatus (*Coccoderus*) — 48
niu (*Racheplusia*) — 67
nucleorum (*Pachymerus*) — 137
Nyctaginaceae — 128
Nymphalidae — 137
Nysius dipticus — 82
* *oblonga* (*Cydonia*) — 117
oblonga (*Ischyrosomyx*) — 116
obsoleta (*Heliothis*) — 121, 169
obtectus (*Acanthoscelides*) — 73
* *occidentalis* (*Thuja*) — 171
ocellea (*Stenoma*) — 46
ocypete (*Epistor*) — 37
* *odoratus* (*Lathyrus*) — 67
Oedionidhis sp. — 24, 55
* *officinalis* (*Asparagus*) — 68
oficial de sala — 129
* *Olea uropaea* — 130a
Oleaceae — 130
olea (*Saissetia*) — 1, 33, 55, 68, 140, 170
* *oleander* (*Nerium*) — 69
* *oleracei acephala* (*Brassica*) — 59
     capitata (*Brassica*) — 154
* *oleraceus* (*Sonchus*) — 162
Olethreutidae — 55, 83
Oliveira — 130a
Oncideres dejeani — 33
     saga — 114
operculella (*Gnorimoschema*) — 80
Ora-pro-nobis — 131
Orchidaceae — 132

- ornatrix (Utetheisa)* — 7
 Orquidea — 133
Orthezia insignis — 29
 Ortheziidae — 29
 * *Oryza sativa* — 20
oryzae (Sitophilus) — 20, 121
 Otiorhynchidae — 55
 Oxalidaceae — 134
Oxycarenus hyalinipennis — 7, 153
Oxygona rubida — 74
Pachycoris torridus — 145
Pachymerus nucleorum — 137
 Paineira — 135
 Palmaceae — 136
palmarum (Rhynchophorus) — 137
 Palmeira — 137
 * *paniculatum (Solanum)* — 97
 * *Pannisetum purpureum* — 42
Papilio anchysides capys — 55
     scamander grazi — 106
     thoas brasiliensis — 55
 Papilionidae — 55, 106
paphus (Protoparce sexta) — 80
parlatorioides (Pseudoparlatoria) — 25, 106
parmata (Monanthia) — 58
parvula (Epitrix) — 80
 * *Passiflora* sp. — 115
Passifloraceae — 138
paulex (Hylesia) — 10
pendens (Takahashia) — 90
pentagona (Pseudaulacaspis) — 68, 97, 127, 141
 Pentatomidae — 7, 20, 31, 100, 135, 164, 165, 169
 Pepino — 139
 * *pepo (Cucurbita)* — 3
perlonga (Triaspidis) — 56
 Pereira — 140
 * *Pereskia grandiflora* — 131
 Pericopidae — 23
Peritroma margaritosa — 59
 * *Persea americana* — 1
     schideana — 1
 * *persica (Prunus)* — 141
persicae (Myzus) — 28, 62, 67, 147, 154
perspectalis (Zinchenia) — 5, 31a
pertusa (Metcalfiella) — 55
 Pessegueiro — 141
 * *Petunia* sp. — 142
phalenooides (Poeciloptera) — 14
 * *Phaseolus vulgaris* — 73
Phelomerus alberrans — 48
phidilealis (Hellula) — 59, 62, 154
Phlox sp. — 78
Phthia picta — 31, 169
 Phycitidae — 39, 51, 61, 86
Phyrdenus muriscens — 31
picta (Phthia) — 31, 169
 Pieridae — 59, 154
 Pimentão — 143
 Pinaceae — 144
 Pinhão bravo — 145
Pinnaspis aspidistrae — 25, 55, 130a, 137
 * *Piptadenia colubrina* — 14
Pirus communis — 140
 * *Pisonia* sp. — 146
 Pitanga — 147
 * *pitanga (Eugenia)* — 147
planaris (Corythaica) — 28, 31, 81, 95, 97, 169
Platyedra gossypiella — 7
Plutella maculipennis — 59, 154
 Plutellidae — 59, 154
poecila (Mormidea) — 20
Poeciloptera phalenooides — 14
 Polemoniaceae — 148
 Polygonaceae — 149
 Polypodiaceae — 150
prasina (Colaspsis) — 7, 26, 55, 73, 88, 121
Probaenia mucronata — 23
     tesselata — 56
Protoparce rustica — 7
     sexta paphus — 80
prunicola (Anuraphis) — 141
 * *Prunus persica* — 141
 * *Prunus* sp. — 11
Psara bipunctalis — 5, 31a
Pseudaonidia trilobitiformis — 55, 114
Pseudaulacaspis pentagona — 68, 97, 127, 141
     sordida — 15, 79, 109
Pseudococcus sp. — 28, 40
Pseudopachymerus brasiliensis — 123

- Pseudoparlatoria* sp. — 161
parlatorioides — 25, 106
 * *Psidium* *araça* — 17
   guajava — 83
 Psocidae — 55
Psocus sp. — 55
 * *Psychotria* sp. — 151
Pulvinaria sp. — 170
   ficus — 55, 60, 75, 114
pumilio (*Macroductylus*) — 55, 141, 157, 161
purchasi (*Icerya*) — 55, 157
 * *purpureum* (*Pannisetum*) — 42
pyracmon (*Zeuzera*) — 137
 Pyraustidae — 3, 4, 5, 31, 31a, 59, 62, 73, 76, 139, 154, 164, 169
 Pyrrhocoridae — 7, 34, 40, 55, 73, 135, 153
 * *Pyrus* *malus* — 105
quadrifolius (*Cathartus*) — 121
quadrifolius (*Bruchus*) — 174
Quaresmeira — 152
Quiabeiro — 153
quinquemaculatus (*Tipophorus*) — 26
Racheplusia *nu* — 67
reidi (*Cratosomus*) 55
Repolho — 154
reticulatum (*Aethalion*) — 12, 23, 55, 93, 97, 106, 170
 * *retusa* (*Ficus*) — 75
Rhina *barbirostris* — 137
Rhinochenus *stigma* — 93
 * *rhoifolium* (*Zanthoxylon*) — 109
Rhinophorus *palmarum* — 137
 * *Ricinus* *comunis* — 110
rivulosa (*Euglyphis*) — 1
 * *Rollinia* *sylvatica* — 155
rollinae (*Tigava*) — 155
 * *romanzfianum* (*Arecastrum*) — 137
 * *Rosa* spp. — 157
 Rosaceae — 156
rosae (*Macrosiphum*) — 157
Roseira — 157
rotundicollis (*Diploschema*) — 55
 Rubiaceae — 158
rubida (*Oxygona*) — 74
rubra (*Tomaspis*) — 40
rudolphi (*Tomoplagia*) — 23
ruficollis (*Charistena*) — 121, 164
   (*Dysdercus*) — 7, 40, 55, 73
ruficrus (*Melipona*) — 55, 157
rufipennis (*Chelymopha*) — 27
rufomarginata (*Tomaspis liturata*) — 40
   (*Edessa*) — 165
rugicollis (*Coelosternus*) — 112, 113
rumicis (*Aphis*) — 123, 165
rustica (*Protoparce*) — 7
 Rutaceae — 159
saccharalis (*Diatraea*) — 40, 121
sacchari (*Aphis*) — 40
 * *Saccharum* spp. — 40
sacrificia (*Daritis*) — 23
saga (*Oncideres*) — 114
Saissetia *hemisphaerica* — 33, 55, 68, 160
   minensis — 6, 7
   nigra — 33, 88
   oleae — 1, 33, 55, 68, 140, 170
Samambaia — 160
sanguinicollis (*Stegotes*) — 37
Sapucainha — 161
 * *sativa* (*Oryza*) — 20
 * *sativus* (*Cucumis*) — 139
 Saturniidae — 10, 19, 48, 55, 61, 72a, 110, 130a
scamander grazi (*Papilio*) — 106
 Scarabaeidae — 1, 25, 39, 52, 55, 65, 70, 76, 90, 141, 153, 157, 161, 173
scenica (*Collaria*) — 84
 * *schideana* (*Persea*) — 1
 * *Schinus* *terebentifolia* — 19
Schistocerca *flavofasciata* — 55
 * *scoparium* (*Axonopus*) — 44
 Scutelleridae — 145
 * *Sechium* *edule* 54
Selenis *spinifex* — 26
 * *semitriloba* (*Triumfetta*) — 47
Serralha — 162
Sesia *titar* — 37
sexpunctata (*Mettriona*) — 26
sexpustulata (*Neomphalia*) — 26
sexta paphus (*Protoparce*) — 80
Sibine nesa — 10, 55, 75, 110

- * *Sida* sp. — 163
Silvanidae — 121
 * *sinensis* (*Camellia*) — 52
 * *sisymbriifolium* (*Solanum*) — 96
Sitophilus granarius — 121
     oryzae — 20, 121
Sitotroga cerealella — 121
 Soja 164
 * *Soja max* — 164
Solanaceae — 165
 * *Solanum gilo* — 81
     melongena — 31
     paniculatum — 97
     sisymbriifolium — 96
     spp. — 95
     tuberosum — 28
 * *Sonchus oleraceus* — 162
sordida (*Pseudaulacaspis*) — 15, 79, 109
sordidus (*Cosmopolites*) — 25
 * *sorghum* (*Andropogon*) — 166
 Sorgo — 166
 * *speciosa* (*Chorisia*) — 135
speciosa (*Diabrotica*) 7, 55, 73, 111, 121, 169
specularis (*Bertholdia*) — 55
Spermophagus nigromarginatus — 48
Sphaerocysta inflata — 32
Sphingidae — 7, 37, 80, 112, 142
spinifex (*Selenis*) — 26
spreti (*Epilachna*) — 54
 * *squamosa* (*Anona*) — 79
Stegotes sanguinicollis — 37
Stenoma catenifer — 1
     ocellea — 46
Stenomidae — 1, 46
 * *Stenotaphrum americanum* — 84
stercorea (*Ancylostomia*) — 61, 86
stigma (*Rhinochenus*) — 93
striatus (*Trachyderes*) — 45, 55
strigilata (*Xyleutes*) — 55
 * *Stylobium* sp. — 123
succintus (*Trachyderes*) — 45, 51, 157
suturalis (*Macroductylus*) — 36
 * *sylvatica* (*Rollinia*) 155
Symmela mutabilis — 52
Syssphingidae — 48, 172
Syssphinx flavosignata — 43
tabaci (*Colabismodes*) — 81, 143
 * *tabacum* (*Nicotinia*) — 80
Tachardiella cydoniae — 117
Takahashia pendens — 90
Tecmessa elegans — 19
Tenebrionidae — 121
Tenthecoris bicolor — 133
 * *terebinthifolia* (*Schinus*) — 19
tesselata (*Probaenia*) — 56
tesselatus (*Eucalymnatus*) — 87
testulalis (*Marusa*) — 73
thalassina (*Neomphalia*) — 26
Theaceae — 167
thoas brasiliensis (*Papilio*) — 55
thoraxicus (*Trachyderes*) — 1, 105
Thripidae — 50
Thrips sp. — 50
 * *Tibouchina* sp. — 152
Tigava rolliniae — 155
Tiliaceae — 168
timais (*Xanthopastis*) — 9
 * *timbouvae* (*Lophopoeum*) 93
Tingidae — 7, 28, 31, 32, 47, 58, 73, 81, 95, 97, 100, 104, 110, 112, 115, 123, 126, 146, 151, 152, 153, 155, 163, 169
titan (*Sesia*) 37
Tomaspidae — 20, 40, 42, 44
Tomaspis flavopicta — 20, 42
     humeralis — 42, 44
     indentata — 40, 44
     liturata ruforivulata — 40
     rubra — 40
 Tomateiro — 169
Tomoplagia rudolphi — 23
torridus (*Pachycoris*) — 145
Toxoptera aurantii — 55
Trachyderes bilineatus — 141
     striatus — 45, 55
     succintus — 45, 51, 157
     thoraxicus — 1, 105
Triaspisid perlonga 56
trilobitiformis (*Pseudoaonidia*) — 55, 114
 * *Triplaris cummingiana* — 170
triquetra (*Homalodisca*) — 55
 * *Triumfetta semitriloba* — 47

- Trypetidae — 10, 11, 17, 23, 39, 55, 83, 89,
90, 105, 114, 118, 131, 140, 141, 147
- * *tuberosum* (*Solanum*) — 28
- Tília — 171
- tujafilina* (*Lachnus*) — 171
- * «Tung-oil» — 172
- Typophorus kirbyi* — 26
nobilis — 26
quinquemaculatus — 26
- unicornis* (*Cerotoma*) — 55, 73
- unipuncta* (*Cirphis*) — 85
- * *Utetheisa ornatix* — 7
- * *utilissima?* (*Manihot*) — 113
- varia* (*Colaspis*) 121
- * *variabilis* (*Buddleia*) — 37
- variabilis* (*Ceraspis*) — 157
(*Cyclocephala*) — 52
- * *variabilis* (*Dahlia*) — 65
- variegatus* (*Astylus*) — 7
- varus* (*Ceraleurodicus*) — 25
- Verbenaceae — 172a
- Vernonia spp.* — 23
- * *Vicia fabae* — 72
- Videira — 173
- * *Vigna sp.* — 174
- viridis* (*Coccus*) — 39
- viridipennis* (*Chalcophana*) — 82
- visci* (*Diaspis*) — 171
- Vitaceae — 175
- * *Vitex cymosa* — 116
- * *Vitis sp.* — 173
- volkameriae* (*Diphaulaca*) — 72
- * *vulgaris* (*Beta*) — 31a.
(*Citrullus*) — 118
(*Phaseolus*) — 73
- wardi* (*Adelocephala*) — 61, 72 a
- xanthodysana* (*Lamprosema indicata*) - 73
- Xanthopastis timais* — 9
- Xenochalepus ancora* — 74, 164
- Xyleberus affinis* — 137
- Xyleus strigilata* — 55
- * *Zanthoxylon rhoifolium* — 109
- * *Zea mays* — 121
- Zeuzera pyracmon* — 137
- Zicca nigropunctata* — 40, 73, 100
- Zinchenia perspectalis* — 5, 31a
- zonatus* (*Chalcolepidius*) — 84
- Zurus aurivillianus* — 121

ERRATA

Sairam, especialmente na primeira parte deste trabalho, diversos erros, alguns mesmo graves, que vão corrigidos abaixo. Deixamos de assinalar os de somenos importância.

Pag.	Linha	Leia-se:	Pag.	Linha	Leia-se:
52	33	<i>hesperidum</i>	30		(Thunberg, 1793)
53	9	Pyraustidae	31		Cassidae - <i>Chelymorpha marginata</i> (L., 1758) *
	12	Kirsch, 1883	35		<i>judaica</i> (Fabr., 1781) *
	26	Cyrtacanthacridae	36		<i>sexpunctata</i> (Fabr., 1781)
	37	<i>Utetheisa</i>	39		<i>thalassina</i>
	38	(Hubn., 1818)	43		Baly, 1877
	43	<i>prasina</i>	56	11	<i>fabae</i>
54	3	<i>gossypii</i>	12		<i>Myzus</i>
	11	Stoll-Cram., 1781	18		BÉRINGELA
	15	1830	29		BIGNONIACEAE
	19	<i>colubrina</i> ; Leguminosae	33		(Nietner, 1861)
	22	<i>Rollinia sylvatica</i>	35		Thoms., 1868
	25	<i>araça</i>	37		Germ., 1824
	29	Maskell, 1878	38		<i>Chorisia</i>
	40	<i>Chauliognathus</i>	57	5	BUDDLEA
55	3	<i>Vernonia</i>	12		<i>Neofurius</i>
	28	<i>sordidus</i>			

Pag.	Linha	Leia-se :	Pag.	Linha	Leia-se :
	19	<i>Macrodactylus suturalis</i>		27	<i>Machaerium</i>
	26	De Geer.		28	<i>Campytotingis</i>
	30-31	<i>Tomaspis liturata</i> (Le Peletier et Serville, 1825) var. <i>ruforivulata</i> (Stal, 1854)	65	9	Suprimir e substituir por Diaspididae — <i>Pseudoparlatoria parlatorioides</i> (Comst., 1883)
	35	Dactylopiidae		15	<i>Pseudaulacaspis</i>
	42	<i>boisduvalii</i>		16	<i>communis</i>
58	11	<i>indentata</i>		19	Cochlidionidae
	12	<i>Diospyros</i>	52 e 108	35	* Agrônomo Prof. Depto, Biol.
	18	<i>Triumfetta</i>		22	<i>Chrysomphalus</i>
	21	Cicadidae	110	2	<i>communis</i>
	24	Walk., 1865	111	9	Burm., 1855
	34	Curculionidae		39	<i>cognata</i>
	35	Liliaceae		12	<i>phidilealis</i>
	37	<i>Cedrela</i>	112	22	<i>Lycopersicum</i>
59	9	<i>Epilachna</i>	114	14 2a	Col. <i>aberrans</i>
	11	<i>Oedionichis</i>		23 la	« <i>accentifer</i>
	12	Cyrtacanthacridae		24 2a	« Aleyrodidae - 17, 25 etc.
	33	<i>Chrysomphalus</i>		30 la	« <i>acuta</i>
	34	(Newmann, 1869)	115	6 2a	« Asterolecaniidae
	44	Saturniidae		13	<i>aurantii</i>
60	4	<i>Gymnandrosoma</i>		25 la	« <i>rumicis</i> —123—165
	6	Cochlidionidae		32	<i>araça</i>
	9	Burm.,		44 2a	« (<i>Howardia</i>)
	17	<i>Colaspis prasina</i> Lefèvre, 1878		46 la	« <i>monuste</i>
	18-19	incluir : <i>Diabrotica speciosa</i> (Germ., 1824) (Latreille, 1804)	117	13 la	« <i>Chorisia</i>
	28	<i>Agrotis</i>		21 p	« <i>cincta</i>
	41	<i>Curtis</i> , 1832	118	14 la	« Cyrtacanthacridae
	43	<i>Pulvinaria ficus</i> Hempel, 1900	119	44 2a	« (<i>Hypsipyla</i>)
61	2	Pyraustidae	120	13 la	« <i>Howardia</i>
	10	FÉIJÃO		22 la	« <i>hesperidum</i>
	36	<i>Dysdercus</i>		33 la	« <i>Homalodisca</i>
	38	<i>Gargaphia</i>		46 la	« <i>Hypsipyla</i>
	39	var. <i>xanthodisana</i>	121	6 2a	« <i>suturalis</i>
62	4-5	<i>interstitialis</i>		7 2a	« <i>Macropophora</i>
	26	<i>anuus</i>		10 la	« <i>laocoon</i>
	37	Lygaeidae		25 2a	« * <i>Mangifera indica</i>
	38	GRAMINEAE	122	43 la	« <i>Nephrolepis</i>
63	12	<i>Howardia</i>	123	10 2a	« <i>Phthia</i>
	2	v. Joá etc.		13 2a	« (<i>Phthia</i>)
64	7	<i>Solanum sisymbriifolium?</i>	124	25 la	« (<i>Typophorus</i>)
	11	<i>reticulatum</i>		35 la	« (<i>Rhynchophorus</i>)
	16	<i>Pseudaulacaspis</i>	125	4 2a	« (<i>Nicotiana</i>)
	18			44 la	« <i>suturalis</i> (<i>Macrodactylus</i> — 39